

T. B. M. M.

(S. Sayısı : 409)

**İdarî Yargılama Usulü Kanununun Bazı Maddelerinin Değiş-
tirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ve Çorum Milletvekili Ce-
mal Şahin'in İdarî Yargılama Usulü Kanununun 2 nci Mad-
desinde Değişiklik Yapılmasına ve Bu Kanuna Bir Ek Geçici
Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi ve Adalet Komisyo-
nu Raporu (1/637, 2/908)**

T. C.

Başbakanlık

Kanunlar ve Kararlar Genel Müdürlüğü

Sayı : B.02.0.KKG/101-618/06354

15.11.1993

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Adalet Bakanlığınca hazırlanan ve Başkanlığınıza arzı Bakanlar Kurulunca 19.9.1993 ta-
rihinde kararlaştırılan "İdarî Yargılama Usulü Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi
Hakkında Kanun Tasarısı" ile gerekçesi ilişikte gönderilmiştir.

Gereğini arz ederim.

Prof. Dr. Tansu Çiller
Başbakan

GENEL GEREKÇE

2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanunu 6.1.1982 tarihinde kabul olunmuş ve 20.1.1982
tarihli Resmî Gazetede yayımlanarak yürürlüğe girmiştir.

2577 Sayılı Kanun; Danıştayda 20.1.1982 tarihinden, bölge idare, idare ve vergi mahkeme-
lerinde ise, bu mahkemelerin fiilen faaliyete başladıkları 20 Temmuz 1982 tarihinden itibaren
uygulanmaya başlanmıştır.

2577 sayılı Kanunun yürürlüğe girdiği 20.1.1982 tarihinden sonra, Kanunun aksayan yön-
lerinin giderilmesi, uygulamada ortaya çıkan boşluklarının doldurulması ve yargılamanın hız-
landırılması amacı ile 5.4.1990 tarihinde kabul edilen 3622 sayılı Kanunla değişiklik yapılmış-
tır. Bu değişiklikler, idarî yargının iş yükünün yeterli düzeyde azalmasını sağlayamamış, idarî
yargı mercilerindeki tıkanıklık büyük boyutlara ulaşmıştır.

Bu Tasarı; idarî yargı mercilerindeki tıkanıklığa neden olan hükümlerin değiştirilmesi su-
retiyle yargının hızlandırılması ve dava dosyalarının bir an önce çözüme ulaştırılmasının sağ-
lanması amacıyla hazırlanmış bulunmaktadır.

Bu suretle, idarî yargı alanında adalet gecikmeden dağıtılmış, kişiler haklarını gecikme-
den elde etmiş ve idarî işlemlerde ve idarî yargıda istikrar sağlanmış olacaktır.

MADDE GEREKÇELERİ

Madde 1. — Kişilerin arzu ve isteklerini belirten dilekçelerin imzalı olması koşulunun aranması gerçek iradenin belirlenmesi için önem arz etmektedir. dava dilekçeleri, kişileri borç altına sokabilmekte veya bir takım hakları elde etmelerine olanak vermektedir.

Dilekçe Hakkının Kullanılması Hakkında Kanun, imzasız dilekçelerin işleme konulmama-
cağını amirdir. Dava dilekçeleri, idareden istek ve arzuyu belirten dilekçelere nazaran doğu-
duğu sonuçlar bakımından çok daha önemli olmasına rağmen, onlarda imzanın aranmaması
düşünülemez.

İdarî yargı mercilerince, imzasız dava dilekçeleri üzerine birbirinden farklı sonuçlar doğu-
racak kararlar verilmektedir. Bu farklı uygulamaların önüne geçilmesi ve hak kaybının önlen-
mesi bakımından dava dilekçelerinde “imza”nın bulunmaması halinde dilekçe red sebebi ya-
pabilmek için 3 üncü maddenin 1 inci fıkrasına “imzalı” kelimesi konulmuştur.

Madde 2. - Birden fazla işleme karşı bir dilekçe ile, birden fazla şahsın da müşterek dilek-
çesi ile dava açabilmesi hallerinde açıklık getirilmekte ve uygulamadaki duraksamalara son ve-
rilmek istenmektedir.

Madde 3. — Bu madde ile İdarî Yargılama Usulü Kanununun 6 ncı maddesinin 4 üncü
fıkrası, 5 inci fıkrası birleştirilerek düzenlenmektedir. bu düzenleme ile, eksik veya hiç ödenmi-
miş olan harç ve posta ücretinin verilmesi veya tamamlanması için, Danıştayda daire başkanı-
nın yanında görevlendireceği tetkik hakimine de ilgiliye tebligatta bulunma olanağı verilmektedir.

Maddenin 5 inci fıkrası yeniden düzenlenerek, uygulamada ortaya çıkan önemli bir ak-
saklık ve boşluk giderilmektedir. Yürürlükteki hükümde, dava açıldıktan sonra posta ücretin-
de tebliğ işlemlerinin yapılmasını engelleyecek şekilde azalma olması halinde ne yapılacağı hu-
susunda bir açıklık bulunmamaktadır. Bu durum, mahkemelerin farklı uygulamalarına neden
olmaktadır.

Bu boşluğun doldurulması amacıyla, dava açıldıktan sonra posta ücretinde tebliğ işleme-
lerinin yapılmasını engelleyecek eksilmenin tamamlanması hususunun yukarıdaki 5 inci fıkra-
daki yöntemle ilgiliye tebliğ olunması; posta ücreti iki kez yapılan tebligata rağmen tamamlan-
madığı takdirde, dosyanın işlemde kaldırılmasına karar verilmesi; bu kararın tebliğ tarihinden
itibaren üç ay içinde, noksanı tamamlanmak suretiyle yeniden işleme konulması istenme-
diği takdirde davanın açılmamış sayılmasına karar verilmesi ve bu kararın davacıya tebliğ edil-
mesi öngörülmektedir.

6 ncı fıkranın, “bu masraflar yargılama giderlerine dahildir.” cümlesi yürürlükten kaldı-
rılmaktadır. Harç ve posta ücretinin verilmesi ve tamamlanması için gerekli tebligat giderinin
genel bütçeden yapıldıktan sonra, bu masrafların yargılama giderine dahil edilmesi uygulamada
bir takım karışıklıklara neden olmaktadır.

Madde 4. — Bu madde ile Kanunun 10 uncu maddesinin 2 nci fıkrasında yapılan değişik-
likle, ilgililerin haklarında idarî davaya konu olabilecek bir işlem veya eylemin tesisi için yapılan
başvuruya idarece verilen cevap kesin değilse, ilgiliye bu cevabı red sayarak dava açma imkânı
tanındığı gibi, idarenin kesin cevabını bekleme olanağı da tanınmaktadır. Bu takdirde, dava aç-
ma süresinin işlemeyeceği, ancak, bekleme süresinin başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçeme-
yeceği öngörülerek, idarî istikrarın korunması ve ilgililerin haklarının kaybolmaması amaçlanmıştır.

2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 10 uncu maddesinde, idarî davaya konu olabilecek bir işlemin veya eylemin yapılması için idareye başvuru söz konusudur.

Vergi, resim ve harçlarla benzeri malî yükümlerin tarh, tahakkuk ve tahsili ve bunların zam ve cezalarından doğan uyuşmazlıklarda: idarî davaya konu olacak işlemlere karşı mevcut hükümlere göre dava açılmadan önce idarî makamlara başvurulması mümkün bulunmamaktadır. Başvuru yapılması dava süresini durdurmadığı için, daha sonra açılan davalar süreden reddedildiğinden çoğu zaman hak kayıplarına neden olmaktadır.

Gerek bu gibi haksızlıkların ortadan kaldırılması ve gerekse dava yoluna başvurulmadan idareye yapılacak başvuru yoluyla uyuşmazlıkların çözümlenmesinin sağlanmasının dava sayısını azaltma yönünden yapacağı olumlu etki gözönüne alınarak 2577 sayılı Kanunun 10 unu maddesinin 3 üncü fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 5. — 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 11 inci maddesinde, idarî dava açılmadan önce idarî işlemin kaldırılması, geri alınması, değiştirilmesi veya yeni bir işlem tesis yapılması üst makama, üst makam yoksa işlemi yapmış olan makama başvuru düzenlenmiştir.

Yukarıdaki maddede belirtilen nedenle 2577 sayılı Kanunun 11 inci maddesinin 4 üncü fıkrası yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 6. — Kanunun 15 inci maddesinin 4 üncü fıkrasında, ilk inceleme üzerine verilip de temyiz ve itiraz edilemeyecek kararlar sayılmıştır. Bu kararlar arasına, 15 inci maddenin 1/a bendinde belirtilen idarî yargının görevli olduğu konularda verilen davanın görev ve yetki yönünden redde ilişkin kararlar da alınmaktadır.

Bu suretle, ilk inceleme aşamasında, idarî yargının görevli olduğu konularda verilen davanın görev ve yetki yönünden red kararlarına karşı temyiz yolu kapatılarak, bu aşamadaki görev ve yetki yönünden red kararları ile dosyanın tekemmülünden sonra verilen görev ve yetki yönünden red kararlarının temyizi üzerine çıkan farklı uygulamaların ortadan kaldırılması ve temyizden beklenen hedefe daha sağlıklı ulaşılması amaçlanmıştır.

Diğer taraftan, Danıştayın ilk derece mahkemesi olarak baktığı davalarda verdiği kararlara karşı temyiz yolu kaldırıldığından fıkroda buna göre gerekli düzenlemeler yapılmıştır.

Madde 7. — 2577 sayılı Kanunun 16 ncı maddesinin 5 inci fıkrasında yapılan değişiklikle, vergi davalarında olduğu gibi idare mahkemelerinin görev alanına giren davalarda da işlem dosyalarının aslı veya onaylı örneğinin idarenin savunması ile birlikte Danıştaya veya ilgili mahkeme başkanlığına gönderilmesi zorunluluğu getirilmektedir.

Bu suretle, gerek yürütmenin durdurulması isteminin karara bağlanması, gerekse davanın esastan çözüme ulaştırılması aşamalarında gereksiz yere ara kararları verilerek uyuşmazlığın çözümünün ve dolayısıyla adaletin geciktirilmesinin önüne geçilmek istenmiştir.

Madde 8. — Bu madde ile, 2577 sayılı Kanunun 19 uncu maddesindeki, duruşma yapıldıktan sonra aynı gün karar verilmemesinin gerekçesinin kararda gösterilmesi zorunluluğu kaldırılmaktadır. Madde ile duruşma yapıldıktan sonra en geç onbeş gün içinde karar verilmesi zorunluluğu getirilmektedir. Bu zorunluluk amacın elde edilmesinde yeterli görülmektedir.

Madde 9. — Madde ile 2577 sayılı Kanunun 20 nci maddesinin 3 üncü fıkrasının sonuna eklenen cümle ile bu fıkroda sayılan haller nedeniyle mahkemeye verilmeyen bilgi ve belgelere dayanılarak ileri sürülen savunmaya göre karar verilemeyeceği öngörülerek, adalete gölge düşürmesinin önüne geçilmesi ve yargılama hukukunun delil sistemi korunmak istenmiştir.

Yargılama usulü hukukunda amaç, davaya dayanak yapılan tüm belge ve delillerin tarafların bilgisine sunulması suretiyle gerçeğin ortaya çıkması ve bu suretle hukukun üstünlüğünün sağlanmasıdır.

Taraf ve vekillerine incelettirilmeyen belge ve dosyaya dayanılarak karar verilmesi, davacılara gerçek anlamda iddiasını kanıtlama hakkı tanınmadığını gösterdiği gibi adalete de gölge düşürmektedir.

Kaldı ki, uygulamada gizlilik taşımayan belge ve dosyalara gizlilik damgası vurularak bunların ilgililere incelettirilmesi engellenmektedir.

Bu nedenle de, Kanunun 20 nci maddesinin 4 üncü fıkrası da yürürlükten kaldırılmaktadır.

Diğer taraftan, Danıştay Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ile "Başkanlık Kurulu" nun adı "Başkanlar Kurulu" olarak değiştirilmiş bulunduğundan maddede buna göre düzeltme yapılmıştır.

Madde 10. — 2577 sayılı Kanunun 24 üncü maddesinin (c) bendinde yapılan değişiklikle, kararlarda bulunacak hususlar arasına, yürürlükten kaldırılmış bulunan 521 sayılı Danıştay Kanununda olduğu gibi Danıştay savcısının yanında tetkik hâkiminin düşüncesinin yer alması da öngörülmektedir.

Bu suretle, kararın oluşumunda büyük oranda emeği geçen tetkik hâkiminin düşüncesinin yer alması sağlanmakta, tetkik hâkimliği müessesesine layık olduğu değerin verilmesi amaçlanmaktadır.

Madde 11. — Bu madde ile 2577 sayılı Kanunun 27 nci maddesinde yapılan değişiklikle, maddenin fıkraları yeni bir sistem içinde ele alınarak bazı fıkra numaralarının sırası değiştirilmekte ve bazı fıkralara ise yeni metinde yer verilmemektedir.

1 inci fıkradaki değişiklikle, kanun yollarına başvurulması halinde, dava konusu idarî işlem hakkında hangi koşulla yürütmenin durdurulması kararı verilebileceği Kanunun 52 nci maddesinde yapılan değişiklikle düzenlenmiş bulunduğundan "... veya kanun yollarına başvurulması" ifadesi metinden çıkarılmaktadır.

2 nci fıkrada yapılan değişiklikle, fıkranın ikinci ve üçüncü cümleleri yürürlükten kaldırılmaktadır. 2 nci fıkranın birinci cümlesinde yürütmenin durdurulmasına hangi koşullarla karar verilebileceği açıkça gösterilmiştir. Birinci cümle Anayasanın 125 inci maddesiyle de uyum içinde kaleme alınmıştır. İki ve üçüncü cümlelerle birinci cümlelerin açıklaması yapılmaktadır ki bu da kanun yapım tekniğine uygun düşmemektedir.

Yürürlükteki maddenin 8 inci fıkrası 3 üncü fıkra olarak aynen muhafaza edilmiştir.

Tasarının 4 üncü fıkrasındaki hüküm; yürürlükteki maddenin 5 inci fıkrasının ikinci cümlesi aynen alınarak müstakil fıkra haline dönüştürülmüştür.

Tasarının 5 inci fıkrası; yürürlükteki maddenin 5 inci fıkrasının birinci cümlesi ile 6 ve 7 nci fıkraların birleştirilmesi suretiyle düzenlenmiştir. Maddeye sadece "Hakim" kelimesi eklenerek tek hakimle çözüme bağlanan davalarda teminata ilişkin uyumsuzluğun tek hakim tarafından karara bağlanacağına açıklık getirilmiştir.

Tasarının 6 ncı fıkrası: yürürlükteki maddenin 3 üncü fıkrası aynen alınmak suretiyle düzenlenmiştir.

Yürürlükteki maddenin :

a) 4 üncü fıkrasında, yürütmenin durdurulmasına doksan gün içinde karar verilebilmesi öngörülmüştür. Bu durum uygulamada karışıklıklara, mahkemelerin iş yükünün artmasına ve adaletin gecikmesine neden olmaktadır. Yürütmenin durdurulmasına karar verilen dava dosyalarının tekemmülden itibaren altmış gün içinde esastan karara bağlanamaması halinde yürütmenin durdurulması kararının kendiliğinden hükümsüz kalması, mahkemelerin iş yükü nazara alındığında, bu süre içinde karar verilmesinin imkansız olması sebebiyle kişilerin haklarının zarar görmesi durumu ortaya çıkmaktadır. Bu suretle hakkın özü şekle feda edilmiş olmaktadır ki, bu durum, hiçbir zaman hukuken savunulamaz. Kaldı ki, mahkemenin bu süre içinde karar verememesi yüzünden hak sahibi kişi zarar görmektedir.

b) 9, 10 ve 11 inci fıkralar; savaş, sıkıyönetim veya olağanüstü hallerde hangi koşullarla yürütmenin durdurulması kararı verileceği veya verilemeyeceği özel kanunlarında düzenlenmiş bulunduğundan, kanun tekniği bakımından bu hükümlerin İdarî Yargılama Usulü Kanununda yer almaması gerekmektedir.

Belirtilen nedenlerle, söz konusu fıkralar maddede değişiklik suretiyle yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 12. — Uygulamada 2577 sayılı Kanununun 28 inci maddesinin 1 inci fıkrasının birinci cümlesi, idarî yargı mercilerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının altmış gün içinde uygulanma zorunluluğu bulunduğu şeklinde yorumlanarak, uygulama süresi, altmış gün olarak kabul edilmektedir. Halbuki, kanun koyucunun amacı imkân olduğu sürece hemen uygulanması, durum gerektiriyorsa en geç altmış gün içinde uygulanmasıdır.

Uygulamadaki bu yanlış anlamının ortadan kaldırılması amacıyla fıkraya açıklık getirilmekte; esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararların icaplarına göre idare: gecikmesizin işlem tesis edeceği veya eylemde bulunacağı belirtilmektedir. Ancak, bu sürenin hiç bir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemeyeceği vurgulanmaktadır.

6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun, sadece vergi davalarında uygulanmayıp idarî davalarda da uygulandığından, vergi mahkemelerinde verilen kararlarla sınırlayan fıkranın ikinci cümlesinden bu kısıtlama kaldırılmaktadır. Bu suretle 1 inci fıkranın ikinci cümlesi idare ve vergi mahkemelerinin kararlarında uygulanabilecek hale gelmektedir.

Tam yargı davaları esas itibarıyla belli bir miktarın tazminini hedef olan davalardır. Bu şekilde belli bir miktarı haklı tarafa ödemeyi hüküm altına alan kararlar ancak genel hüküm dairesinde infaz ve icra olunabilir. Belli bir miktarı hüküm altına almayan tam yargı davalarına ilişkin kararların infaz ve icrasında zorunluklar bulunmaktadır. Bu sebeple, maddeye açıklık getirilmesi amacıyla tam yargıya ilişkin kararlardan belli bir miktarı içerenlerin genel hükümler dairesinde infaz ve icra edilebileceğini belirtmek için 2 nci fıkrada değişiklik yapılmıştır.

2577 sayılı Kanununun 28 inci maddesinin 4 üncü fıkrasındaki "altmış günlük" süre, kişilerin haklarının korunması bakımından uzun bir süre kabul edilerek "otuz güne" indirilmiştir.

Madde 13. - Yapılan değişiklikle cümleye sadece "davanın ihbarı" kavramı eklenmiştir. Bilindiği üzere idarî yargıda genellikle kişiler davacı, idare ise davalı durumundadır. İmar mevzuatından doğan uyuşmazlıklarda idarenin işlemi davanın tarafları dışındaki kişilerin de hukukunu etkilemektedir. Menfaatlerin çatışması nedeniyle çoğu kez taraflar üçüncü kişiye davayı ihbar etmediklerinden üçüncü kişiler hak kaybına uğramaktadırlar. Yapılan değişiklikle davanın ihbarı mahkemeye bırakıldığından hak kayıpları önlenmiş olacaktır.

Madde 14. — İdarî davalarda yetki kamu düzenindedir. İdarî sözleşmelerde de idarenin üstün yetkileri söz konusudur. Bu itibarla, idarî sözleşmelerle yetkili mahkemenin belirlenebilmesi, idarî yargının özelliği ve bu yargının ilkeleri ile bağdaşmadığından, 2577 sayılı Kanununun 32 nci maddesinin 2 nci fıkrasının son cümlesinde, idarî sözleşmelerle, yetkili mahkemenin belirlenebilmesine olanak veren hüküm yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 15. — Tek fıkra halinde düzenlenmiş bulunan 34 üncü madde iki fıkra halinde düzenlenerek, 2 nci fıkrayla; köy, belediye ve özel idareleri ilgilendiren mevzuatın uygulanmasına ilişkin davalarla, sınır uyuşmazlıklarında yetkili mahkeme: mülki idarî birimin, köy, belediye veya mahallenin bulunduğu yahut yeni bağlandığı yer idare mahkemesi yapılmaktadır.

Bu suretle, mahallinde daha kolay ve daha az masrafla çözümlenmesi gereken davalar, Ankara idare mahkemelerinin görev ve yetki alanından çıkartılarak, bu uyuşmazlıkların o yerlerdeki idare mahkemelerinde çözümlenmesine olanak sağlanmaktadır. Bu değişiklikle, yargılama hukukunun temel prensiplerinden olan usul ekonomisine riayet edilmiş olmaktadır.

Madde 16. — Gümrük Kanununa göre alınması gereken vergilerin tarh ve tahakkukundan sonra Maliye Bakanlığına itiraz edildikten sonra dava yoluna gidildiğinden, bu uyuşmazlıklara ilişkin davalar Ankara Vergi Mahkemelerinde açılmaktadır.

2577 sayılı Kanununun 37 nci maddesine eklenen (b) bendi; Ankara Vergi Mahkemelerinin iş yükünü azaltmak ve vergi davalarının Ülke genelinde dengeli bir şekilde dağılımını sağlayarak uyuşmazlıkları biran önce çözüme ulaştırmak ve farklı uygulamaya son vermek amacıyla Gümrük Kanununa göre alınması gereken vergilerde bu vergiyi, tarh, tahakkuk ettiren yer vergi mahkemesi yetkili kılınmaktadır.

Diğer taraftan, Danıştay Kanununun bazı Maddelerinin değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısıyla Danıştayın ilk derece mahkemesi olarak baktığı davaları-belirten 2577 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (j) bendindeki "Vergi Usul Kanunu gereğince şikayet yoluyla vergi düzeltme taleplerinin reddine ilişkin işlemlere karşı açılacak davalar" danıştayın görev alanından çıkarılmış olduğundan, sözkonusu işlemlere karşı açılan davalarda, yetkili vergi mahkemesinin belirlenmesi 37 nci maddenin yeni düzenlenen (b) bendinde düzenlenmiştir. Bu davalarda da yukarıdaki nedenlerle vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümleri tarh ve tahakkuk ettiren dairenin bulunduğu yerdeki vergi mahkemesi yetkili olacaktır.

Maddeye eklenen (b) bendi nedeniyle mevcut (b) ve (c) bent harfleri sırasıyla (c) ve (d) olarak değiştirilmiştir.

Madde 17. — Madde ile Kanunun 38 inci maddesine 1 sayılı yeni bir fıkra eklenmekte ve mevcut fıkra sayıları buna göre değiştirilmektedir. Eklenen fıkrada “bağlantılı dava”nın tanımı yapılmak suretiyle bağlantılı davalara uygulamada açıklık getirilmek istenmektedir.

Madde 18. — 2577 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin 2 nci fıkrasının (c) bendindeki “bağlantılı” kelimesindeki “lı” eki çıkarılarak bent redaksiyona tabi tutulmuştur.

Madde 19. — Vergi Usul Kanununda vergi uyuşmazlıkları ile ilgili olarak İdarî Yargılama Usulü Kanunundaki süreden farklı temyiz süresi getirilmiş bulunduğundan, 46 ncı maddenin 2 nci fıkrasına “özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde” ibaresi eklenmek suretiyle 2577 sayılı Kanunun 7 nci maddesinin birinci fıkrası ile paralellik sağlanmaktadır.

Madde 20. — Maddenin 4 üncü fıkrası redaksiyona tabi tutulmuş ve maddeye eklenen 7 nci fıkrada; temyiz dilekçesi verilirken harç ve giderlerin ödenmemiş olduğu, dilekçenin Kanunun 3 üncü maddesi esaslarına göre düzenlenmediği ve temyiz isteminin kanuni süre geçirildikten sonra yapıldığı hususlarının dosyanın gönderildiği Danıştayın ilgili dairesince saptanması hallerinde de, maddenin 2 ve 6 ncı fıkralarında sözü edilen kararların Danıştay daire ve kurulunca verilmesine açıklık getirilerek, uygulamadaki farklılık giderilmekte ve farklı uygulamalardan kaynaklanan gecikmelerin önlenmesi amaçlanmaktadır.

Madde 21. — Fıkraya eklenen cümle ile de davanın reddine ilişkin kararların temyizi halinde, dava konusu işlem hakkında yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi, 27 nci maddede öngörülen koşulun varlığına bağlı kılınmaktadır. Bu suretle, temyiz aşamasında dava konusu işlem hakkında yürütmenin durdurulması kararı verilip verilemeyeceğine ilişkin hukukî tartışmalara da son verilmektedir.

Madde 22. — 53 üncü maddenin 1 inci fıkrasının (h) bendine “konusu” kelimesi eklenmektedir. Zira ilâmların ayniyetinden söz edilebilmesi için tarafları, sebebi ve konusunun aynı olması gereklidir.

3 üncü fıkrada yapılan değişiklikle, yargılamanın yenilenmesindeki süreler için, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun hükümlerine yapılan yollamadan vazgeçilerek, yargılamanın yenilenmesi sebebine göre süreler açıkça gösterilmek suretiyle uygulamada kolaylık sağlanmakta ve sürenin hangi tarihten başlayacağı açıkça belirtilmektedir.

Madde 23. — Fıkraya açıklık getirmek amacıyla “bölge idare mahkemesi” de eklenmiştir.

Madde 24. — Kanunun 55 inci maddesinin 3 üncü fıkrasında değişiklik yapılmak suretiyle fıkranın “ve Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun bu husustaki hükümlerine göre para cezası da hükmolunur.” ifadesi yürürlükten kaldırılmaktadır.

Dava hakkı ve bunun bir uzantısı olan kanun yollarına başvurma hakkı, Anayasa ile tanınmış temel hak ve özgürlükler arasında yer alır. Diğer taraftan, hukuk devleti ilkesi, idarî eylem ve işlemlerin hiçbir kısıntıya tabi olmaksızın yargı denetimine tabi tutulmasını gerektirir. Bu itibarla, kişilerin yargılamanın yenilenmesi ve kararın düzeltilmesi istemlerinin reddi halinde onlardan para cezası alınmasını öngören hüküm yargı fonksiyonunun amacı ile bağdaşmadığından yürürlükten kaldırılmaktadır.

Madde 25. — Harçlar Kanununun 34 üncü maddesi, 3717 sayılı Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Gideri ve Tazminat verilmesi ile 492 sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanunla yürürlükten kaldırılıp, bölge idare, idare ve vergi mahkemelerinin hâkimleri ve diğer görevlilerinin yol giderleri ve tazminatları bu Kanunla düzenlenmiş olduğundan, bu zorunluluğun yerine getirilmesi amacıyla 2577 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin 2 nci fıkrasında değişiklik yapılmıştır.

Madde 26. — Yargı hizmetinin kırkbeş gün gibi uzun bir süre acele belli işler dışında durdurulması hizmet ve çağın gerekleri bakımından zorunlu görülmediğinden yargıdaki tıkanıklığın giderilmesi amacıyla çalışmaya ara verme süresi kısaltılmakta ve maddenin 3 üncü fıkrasındaki izin hakları saklı tutulanlar arasına çalışmaya ara vermeden yararlanmayanlar da dahil edilmiştir.

Geçici Madde — Bu Kanunla, 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 28 inci maddesinin 1 ve 4 üncü fıkralarında değişiklik yapan hükümleri, bu Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra verilecek kararlar hakkında uygulanacaktır.

Madde 27. — Yürürlükle ilgilidir.

Madde 28. — Yürütme ile ilgilidir.

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İdarî Yargılama Usulü Kanununun 2 nci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına ve Bu Kanuna Bir Ek Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifim, gerekçesi ile birlikte ilişikte sunulmuştur.

Gereğini arz ederim.

Saygılarımla.

26.11.1993

Cemal Şahin
Çorum

GEREKÇE

6.1.1982 tarih ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Yasasının 2 nci maddesi uygulamada genel hukuk sistemine aykırı biçimde gelişmiştir. İdarî davalarda taraf ehliyeti konusundaki usulsüzlük İdarî Mahkemelerde ve Danıştay'da iş hacmini gereksiz biçimde artırmıştır. Bu durum hususi hukuktaki hak ve ehliyetin tatbikatında da eşitsizlik sonucu doğurmuştur.

Taraf ehliyeti, davada taraf olabilme yeteneğidir. Taraf ehliyeti, Medenî Hukuktaki medenî haklardan istifade ehliyetinin medenî usul hukukunda büründüğü şekildir. Gerçekten, kimlerin taraf ehliyetine sahip oldukları Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 38 inci maddesi ile Medenî Kanunun 8 ve 46 ncı maddelerinde açıklanmıştır.

Bu genel kaideye rağmen 6.1.1982 tarih ve 2577 sayılı "İdarî Yargılama Usulü Kanunu"nun başta 2 nci maddesi olmak üzere ilgili maddelerinde dava ve taraf ehliyeti yanlış değerlendirilmiş ve (menfaatleri ihlal edilenler) deyimini geniş yorumlanarak, esasta dava ehliyetine sahip olmayan kişilerin de, idarî yargıda iptal ve tam yargı davaları açma talepleri kabul edilmiş ve davalar buna göre görülerek, hükme bağlanmıştır.

Hazırlanan kanun teklifi ile dava açma hakkına ve taraf olma ehliyetine bir kısıtlama getirilmeden;

a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı, iptalleri için, ancak kişisel menfaatları doğrudan ihlal edilenler tarafından iptal davası açılabileceği,

b) İdarî eylem ve işlemlerden dolayı keza kişisel hakları doğrudan muhtel olanların tam yargı davaları açacakları kabul edilmiştir.

2577 Sayılı Kanunun 31 inci maddesi gereğince, bu Kanunda hüküm bulunmayan hususlarda Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu uygulanır. Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununun 578 inci maddesi Kanunda yapılan değişikliklerle ilgili hükümler ihtiva etmektedir. Ancak, Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanununda yapılan değişikliklerin zaman bakımından ne suretle uygulanacağı hususunda literatürde ve uygulamada değişik görüşler vardır. İdarî yargının bütünlüğünü korumak ve İdarî Mahkemeleri arasında değişik uygulamalara meydan vermemek ve netice itibarıyla ikinci maddedeki değişikliklerle amaçlanan maksadı temin etmek bakımından Kanuna bir geçici hüküm konması gerekli görülmüştür.

ÇORUM MİLLETVEKİLİ CEMAL ŞAHİN'İN TEKLİFİ

İdarî Yargılama Usulü Kanununun 2 nci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına ve Bu Kanuna Bir Ek Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi

MADDE 1. — 6.1.1982 tarih ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 2 nci Maddesinin (1) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“İdarî dava türleri şunlardır :

- a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden bir ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için, kişisel menfaatları doğrudan ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları,
- b) İdarî eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,
- c) Genel hizmetlerden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idarî sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.

MADDE 2. — 2577 Sayılı Kanuna aşağıdaki Ek Geçici Madde eklenmiştir.

“EK GEÇİCİ MADDE 1. — Değiştirilmiş olan 2 nci maddenin hükmü bu Kanunun yürürlüğünden evvel açılmış olup devam eden veya hükme bağlanmış olup da kesinleşmemiş bulunan davalarda da uygulanır.”

MADDE 3. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 4. — Bu Kanun Hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Adalet Komisyonu Raporu

Türkiye Büyük Millet Meclisi

Adalet Komisyonu

Esas No. : 1/638, 2/908

22.12.1993

Karar No. : 12

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

İdarî Yargılama Usulü Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı ile Çorum Milletvekili Cemal Şahin'in; İdarî Yargılama Usulü Kanununun 2 nci Maddesinde Değişiklik Yapılmasına ve Bu Kanuna Bir Ek Geçici Madde Eklenmesine Dair Kanun Teklifi birleştirilmek ve Tasarı esas alınmak suretiyle, Adalet Bakanı Sayın Seyfi Oktay'ın, Adalet Bakanlığı temsilcilerinin ve teklif sahibinin de katılmalarıyla Komisyonumuzca incelenip görüşülmüş, gerekçeleri uygun görülerek maddelerine geçilmesi kabul edilmiştir.

Teklifin 1 inci maddesi 1 inci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Tasarının diğer maddeleri madde numaraları düzeltilerek, teklifin ek geçici 1 inci maddesi geçici 2 nci madde olarak aynen kabul edilmiştir.

Raporumuz Genel Kurulun onayına sunulmak üzere saygı ile arz olunur.

Başkan	Başkanvekili
<i>Cemal Şahin</i>	<i>Ali Yalçın Ögütcan</i>
Çorum	Adana
Sözcü	Kâtip
<i>Cemal Özbilen</i>	<i>Ali Rıza Gönül</i>
Kırklareli	Aydın
Üye	Üye
<i>Baki Tuğ</i>	Hasan Namal
Ankara	Antalya
Üye	(İmzada Bulunamadı)
<i>Bahattin Elçi</i>	Üye
Bayburt	<i>Fuat Çay</i>
Üye	Hatay
<i>Cavit Kavak</i>	Üye
İstanbul	<i>H. Orhan Ergülder</i>
Üye	İstanbul
<i>Suha Tanık</i>	Üye
İzmir	<i>Murat Başesgioğlu</i>
Üye	Kastamonu
<i>Hasan Afsar</i>	Üye
Konya	<i>H. Cavit Erdemir</i>
	Kütahya

HÜKÜMETİN TEKLİF ETTİĞİ METİN

İdarî Yargılama Usulü Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 6.1.1982 tarih ve 2577 sayılı Kanunun 3 üncü maddesinin 1 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. İdarî davalar, Danıştay, idare mahkemesi ve vergi mahkemesi başkanlıklarına hitaben yazılmış imzalı dilekçelerle açılır.”

MADDE 2. — 2577 sayılı Kanunun 5 inci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 5. —

1. Her idarî işlem aleyhine ayrı ayrı dava açılır. Ancak, aralarında maddî veya hukukî yönden bağıllık yada sebep-sonuç ilişkisi bulunan birden fazla işleme karşı bir dilekçe ile de dava açılabilir.

2. Birden fazla şahsın müşterek dilekçe ile dava açabilmesi için davacıların hak veya menfaatlerinde iştirak bulunması ve davaya yol açan maddî olay veya hukukî sebeplerin aynı olması gerekir.”

MADDE 3. — 2577 sayılı Kanunun 6 ncı maddesinin 4, 5 ve 6 ncı fıkraları aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. Herhangi bir sebeple harcı veya posta ücreti verilmeden veya eksik harç veya posta ücreti ile dava açılmış olması halinde, otuz gün içinde harcın ve posta ücretinin verilmesi ve tamamlanması hususu daire başkanı veya görevlendireceği tetkik hâkimi, mahkeme başkanı veya hâkim tarafından ilgiliye tebliğ olunur. Tebligata rağmen gereği yerine getirilmediği takdirde bildirim aynı şekilde bir daha tekrarlanır. Harç veya posta ücreti süresi içinde verilmez veya tamamlanmazsa davanın açılmamış sayılmasına karar verilir ve davacıya tebliğ olunur.

5. Dava açıldıktan sonra posta ücretinde tebliğ işlemlerinin yapılmasını engelleyecek şekilde azalma olması halinde, otuz gün içinde posta ücretinin tamamlanması daire başkanı veya görevlendireceği tetkik hâkimi, mahkeme başkanı veya hâkim tarafından ilgiliye tebliğ olunur. Tebligata rağmen gereği yerine getirilmediği takdirde bildirim aynı şekilde bir daha tekrarlanır. Posta ücreti süresi içinde tamamlanmazsa dosyanın işlemden kaldırılmasına karar verilir. Bu kararın tebliği tarihinden başlayarak üç ay içinde, noksanı tamamlanmak suretiyle yeniden işleme konulması istenmediği takdirde davanın açılmamış sayılmasına karar verilir ve davacıya tebliğ olunur.

6. 4 ve 5 inci fıkralardaki tebligat re'sen genel bütçeden yapılır.”

ADALET KOMİSYONUNUN KABUL ETTİĞİ METİN

İdarî Yargılama Usulü Kanununun Bazı Maddelerinin Değiştirilmesi Hakkında Kanun Tasarısı

MADDE 1. — 6.1.1982 tarih ve 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 2 nci maddesinin (1) numaralı fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“1. İdarî dava türleri şunlardır :

a) İdarî işlemler hakkında yetki, şekil, sebep, konu ve maksat yönlerinden biri ile hukuka aykırı olduklarından dolayı iptalleri için, kişisel menfaatleri doğrudan ihlal edilenler tarafından açılan iptal davaları,

b) İdarî eylem ve işlemlerden dolayı kişisel hakları doğrudan muhtel olanlar tarafından açılan tam yargı davaları,

c) Genel hizmetlerden birinin yürütülmesi için yapılan her türlü idarî sözleşmelerden dolayı taraflar arasında çıkan uyuşmazlıklara ilişkin davalar.”

MADDE 2. — Tasarının 1 inci maddesi, 2 nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 3. — Tasarının 2 nci maddesi, 3 üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Tasarının 3 üncü maddesi, 4 üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 4. — 2577 sayılı Kanununun 10 uncu maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve 3 üncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

“2. Altmış gün içinde bir cevap verilmezse istek reddedilmiş sayılır. İlgililer altmış günün bittiği tarihten itibaren dava açma süresi içinde, konusuna göre Danıştaya, idare ve vergi mahkemelerine dava açabilirler. Altmış günlük süre içinde idarece verilen cevap kesin değilse ilgili bu cevabı, isteminin reddi sayarak dava açabileceği gibi, kesin cevabı da bekleyebilir. Bu takdirde dava açma süresi işlemez. Ancak, bekleme süresi başvuru tarihinden itibaren altı ayı geçemez. Dava açılmaması veya davanın süreden reddi hallerinde, altmış günlük sürenin bitmesinden sonra yetkili idarî makamlarca cevap verilirse, cevabın tebliğinden itibaren altmış gün içinde dava açabilirler.”

MADDE 5. — 2577 sayılı Kanununun 11 inci maddesinin 4 üncü fıkrası yürürlükten kaldırılmıştır.

MADDE 6. — 2577 sayılı Kanununun 15 inci maddesinin 4 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“4. İlk inceleme üzerine Danıştay veya mahkemelerce verilen; bu maddenin 1/a bendinde belirtilen idarî yargının görevli olduğu konularda davanın görev ve yetki yönünden reddine ilişkin kararlarla, 1/c bendinde yazılı gerçek hasma tebliğ ve 1/d bendindeki dilekçe red kararları dışında, kararın düzeltilmesi veya temyiz yoluna; tek hâkim kararına karşı ise itiraz yoluna başvurulabilir.”

MADDE 7. — 2577 sayılı Kanununun 16 ncı maddesinin 5 inci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“5. Davalara ilişkin işlem dosyalarının aslı veya onaylı örneği idarenin savunması ile birlikte, Danıştay veya ilgili mahkeme başkanlığına gönderilir.”

MADDE 8. — 2577 sayılı Kanununun 19 uncu maddesinin birinci cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Duruşma yapıldıktan sonra en geç onbeş gün içinde karar verilir.”

MADDE 9. — 2577 sayılı Kanununun 20 nci maddesinin 3 üncü fıkrasının sonuna aşağıdaki cümle eklenmiş, 4 üncü fıkrası yürürlükten kaldırılmış ve 5 inci fıkrasındaki “Başkanlık Kurulunca” ifadesi “Başkanlar Kurulunca” olarak değiştirilmiştir.

“Verilmeyen bilgi ve belgelere dayanılarak ileri sürülen savunmaya göre karar verilemez.”

MADDE 10. — 2577 sayılı Kanununun 24 üncü maddesinin (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Danıştayda görülen davalarda tetkik hâkimi ve savcının ad ve soyadları ile düşünceleri.”

MADDE 11. — 2577 sayılı Kanununun 27 nci maddesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Madde 27. —

1. Danıştayda veya idarî mahkemelerde dava açılması dava edilen idarî işlemin yürütülmesini durdurmaz.

(Adalet Komisyonunun kabul ettiği metin)

MADDE 5. — Tasarının 4 üncü maddesi, 5 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 6. — Tasarının 5-inci maddesi, 6 ncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 7. — Tasarının 6 ncı maddesi, 7 nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 8. — Tasarının 7 nci maddesi, 8 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 9. — Tasarının 8 inci maddesi, 9 uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 10. — Tasarının 9 uncu maddesi, 10 uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 11. — Tasarının 10 uncu maddesi, 11 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 12. — Tasarının 11 inci maddesi, 12 nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

2. Danıştay veya idarî mahkemeler, idarî işlemin uygulanması halinde telafisi güç veya imkânsız zararların doğması ve idarî işlemin açıkça hukuka aykırı olması şartlarının birlikte gerçekleşmesi durumunda gerekçe göstererek yürütmenin durdurulmasına karar verebilirler.

3. Vergi mahkemelerinde, vergi uyuşmazlıklarından doğan davaların açılması, tarh edilen vergi, resim ve harçlar ile benzeri malî yükümlerin ve bunların zam ve cezalarının dava konusu edilen bölümünün tahsil işlemlerini durdurur. Ancak, 26 ncı maddenin 3 üncü fıkrasına göre işlemden kaldırılan vergi davası dosyalarında tahsil işlemi devam eder. Bu şekilde işlemde kaldırılan dosyanın yeniden işleme konulması ile ihtirazı kayıtlı verilen beyannameler üzerine yapılan işlemlerle tahsilat işlemlerinden dolayı açılan davalar, tahsil işlemi durdurmaz. Bunlar hakkında yürütmenin durdurulması istenebilir.

4. Yürütmenin durdurulması istemli davalarda 16 ncı maddede yazılı süreler kısaltılabileceği gibi, tebliğin memur eliyle yapılmasına da karar verilebilir.

5. Yürütmenin durdurulması kararları teminat karşılığında verilir; ancak, durumun gereklerine göre teminat aranmayabilir. Taraflar arasında teminata ilişkin olarak çıkan anlaşmazlıklar, yürütmenin durdurulması hakkında karar veren daire, mahkeme veya hâkim tarafından çözümlenir. İdareden ve adlî yardımdan faydalanan kimselerden teminat alınmaz.

6. Yürütmenin durdurulması istemleri hakkında verilen kararlar; Danıştay dava dairelerinden verilmişse konusuna göre İdarî veya Vergi Dava Daireleri Genel Kurullarına, bölge idare mahkemesi kararlarına karşı en yakın bölge idare mahkemesine, idare ve vergi mahkemeleri ile tek hâkim tarafından verilen kararlara karşı bölge idare mahkemesine, çalışmaya ara verme süresi içinde ise idare ve vergi mahkemeleri tarafından verilen kararlara en yakın nöbetçi mahkemeye veya kararı veren hâkimin katılmadığı nöbetçi mahkemeye kararın tebliğini izleyen günden itibaren yedi gün içinde bir defaya mahsus olmak üzere itiraz edilebilir. İtiraz edilen merciler dosyanın kendisine gelişinden itibaren yedi gün içinde karar vermek zorundadır. İtiraz üzerine verilen kararlar kesindir.

7. Yürütmenin durdurulması kararı verilen dava dosyaları öncelikle incelenir ve karara bağlanır.”

MADDE 12. — 2577 sayılı Kanununun 28 inci maddesinin 1 ve 2 ncı fıkraları aşağıdaki şekilde, 4 üncü fıkrasındaki “altmış” kelimesi ise “otuz” olarak değiştirilmiştir.

“1. Danıştay, bölge idare mahkemeleri, idare ve vergi mahkemelerinin esasa ve yürütmenin durdurulmasına ilişkin kararlarının icaplarına göre idare, gecikmeksizin işlem tesis etmeye veya eylemde bulunmaya mecburdur. Bu süre hiçbir şekilde kararın idareye tebliğinden başlayarak otuz günü geçemez. Ancak, haciz veya ihtiyatî haciz uygulamaları ile ilgili davalarda verilen kararlar hakkında bu kararların kesinleşmesinden sonra idarece işlem tesis edilir.

2. Tam yargı davaları hakkındaki kararlardan belli bir miktarı içerenler genel hükümler dairesinde infaz ve icra olunur.”

MADDE 13. — 2577 sayılı Kanununun 31 inci maddesinin 1 inci fıkrasının son cümlesi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Ancak, davanın ihbarı ve bilirkişi seçimi Danıştay, mahkeme veya hâkim tarafından re’sen yapılır.”

MADDE 14. — 2577 sayılı Kanununun 32 ncı maddesinin 2 ncı fıkrasının ikinci cümlesi yürürlükten kaldırılmıştır.

(Adalet Komisyonunun kabul ettiği metin)

MADDE 13. — Tasarının 12 nci maddesi, 13 üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 14. — Tasarının 13 üncü maddesi, 14 üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 15. — Tasarının 14 üncü maddesi, 15 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 15. — 2577 sayılı Kanunun 34 üncü maddesi başlığı ile birlikte aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Taşınmaz Mallara ve Kamu İdarelerine İlişkin Davalarda Yetki

Madde 34. —

1. İmar, kamulaştırma, yıkım, işgal, tahsis, ruhsat ve iskân gibi taşınmaz mallarla ilgili mevzuatın uygulanmasında veya bunlara bağlı her türlü haklara veya kamu mallarına ilişkin idarî davalarda yetkili mahkeme taşınmaz malların bulunduğu yer idare mahkemesidir.

2. Köy, belediye ve özel idareleri ilgilendiren mevzuatın uygulanmasına ilişkin davaların sınır uyuşmazlıklarında yetkili mahkeme, mülkî idarî birimin, köy, belediye veya mahallenin bulunduğu yahut yeni bağlandığı yer idare mahkemesidir.”

MADDE 16. — 2577 sayılı Kanunun 37 nci maddesine aşağıdaki (b) bendi eklenmiş ve mevcut (b) ve (c) bent harfleri sırasıyla (c) ve (d) olarak değiştirilmiştir.

“b) Gümrük Kanununa göre alınması gereken vergilerle Vergi Usul Kanunu gereğince şikâyet yoluyla vergi düzeltme taleplerinin reddine ilişkin işlemlerde; vergi, resim, harç ve benzeri malî yükümleri tarh ve tahakkuk ettiren,”

MADDE 17. — 2577 sayılı Kanunun 38 inci maddesine aşağıdaki 1 inci fıkra eklenmiş ve mevcut (1), (2), (3) ve (4) olan fıkra numaraları sırasıyla (2), (3), (4) ve (5) olarak değiştirilmiştir.

“1. Aynı maddî veya hukukî sebepten doğan ya da biri hakkında verilecek hüküm, diğeri-
nini etkileyecek nitelikte olan davalar bağlantılı davalardır.”

MADDE 18. — 2577 sayılı Kanunun 39 uncu maddesinin 2 nci fıkrasının (c) bendi aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“c) Danıştayca verilen karar bağlantı bulunmadığı yolunda ise, dosyalar ilgili mahkemelere geri gönderilir.”

MADDE 19. — 2577 Sayılı Kanunun 46 nci maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2. Özel kanunlarında ayrı süre gösterilmeyen hallerde, Danıştay dava daireleri ile idare ve vergi mahkemelerinin nihaî kararlarına karşı tebliğ tarihini izleyen otuz gün içinde Danıştayda temyiz yoluna başvurulabilir.”

MADDE 20. — 2577 sayılı Kanunun 48 inci maddesinin 4 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiş ve maddeye aşağıdaki 7 nci fıkra eklenmiştir.

“4. Kararı veren Danıştay dairesi veya mahkeme, cevap dilekçesi verildikten veya cevap süresi geçtikten sonra dosyayı dizi listesine bağlı olarak, Danıştaya veya Kurula gönderir.”

“7. Temyiz dilekçesi verilirken gerekli harç ve giderlerin ödenmemiş olduğu, dilekçenin 3 üncü madde esaslarına göre düzenlenmediği ve temyiz kanunî süre geçtikten sonra yapıldığı hususlarının dosyanın gönderildiği Danıştayın ilgili dairesi ve kurulunca saptanması hallerinde de 2 ve 6 ncı fıkralarda sözü edilen kararlar daire ve kurulca verilir.”

MADDE 21. — 2577 sayılı Kanunun 52 nci maddesinin 1 inci fıkrasına aşağıdaki cümle eklenmiştir.

“Davanın reddine ilişkin kararların temyizi halinde, dava konusu işlem hakkında yürütmenin durdurulması kararı verilebilmesi 27 nci maddede öngörülen koşulun varlığına bağlıdır.”

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 16. — Tasarının 15 inci maddesi, 16 ncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 17. — Tasarının 16 ncı maddesi, 17 nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 18. — Tasarının 17 nci maddesi, 18 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 19. — Tasarının 18 inci maddesi, 19 uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 20. — Tasarının 19 uncu maddesi, 20 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 21. — Tasarının 20 nci maddesi, 21 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 22. — Tasarının 21 inci maddesi, 22 nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 22. — 2577 sayılı Kanunun 53 üncü maddesinin 1 inci fıkrasının (h) bendi ile 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“h) Tarafları, konusu ve sebebi aynı olan bir dava hakkında verilen karara aykırı yeni bir kararın verilmesine neden olabilecek kanunî bir dayanak yokken, aynı mahkeme yahut başka bir mahkeme tarafından önceki ilamın hükmüne aykırı bir karar verilmiş bulunması.”

“3. Yargılamanın yenilenmesi süresi, 1/h bendinde yazılı sebep için on yıl, diğer sebepler için altmış gündür. Bu süreler, dayanılan sebebin istemde bulunan yönünden gerçekleştiği tarihi izleyen günden başlatılarak hesaplanır.”

MADDE 23. — 2577 sayılı Kanunun 54 üncü maddesinin 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3. Kararın düzeltilmesi istekleri esas kararı vermiş olan daire, kurul ve bölge idare mahkemesince incelenir. Dosyanın incelenmesinde tetkik hâkimliği yapanlar, aynı konunun düzeltme yoluyla incelenmesinde bu görevi yapamazlar.”

MADDE 24. — 2577 sayılı Kanunun 55 inci maddesinin 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“3. Yargılamanın yenilenmesi ve kararın düzeltilmesi istemleri, kanunda yazılı sebeplere dayanmıyor ise, istemin reddine karar verilir.”

MADDE 25. — 2577 sayılı Kanunun 59 uncu maddesinin 2 nci fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“2. Bölge idare, idare ve vergi mahkemeleri hâkimleri ile diğer görevlilerin yol giderleri ve tazminatları hakkında 3717 sayılı Adli Personel ile Devlet Davalarını Takip Edenlere Yol Giderleri ve Tazminat Verilmesi ile 492 Sayılı Harçlar Kanununun Bir Maddesinin Yürürlükten Kaldırılması Hakkında Kanun hükümleri uygulanır.”

MADDE 26. — 2577 sayılı Kanunun 61 inci maddesinin 1 inci fıkrasının birinci cümlesi ile 3 üncü fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir.

“Bölge idare, idare ve vergi mahkemeleri her yıl Temmuz ayının yirmisinden Ağustos ayının yirmibirine kadar çalışmaya ara verirler.”

“3. Çalışmaya ara vermeden yararlanamayanlar ve nöbetçi kalanların yıllık izin hakları saklıdır.”

GEÇİCİ MADDE — Bu Kanunun 2577 sayılı İdarî Yargılama Usulü Kanununun 28 inci maddesinin 1 ve 4 üncü fıkralarında değişiklik yapan hükümleri, Kanunun yürürlüğe girdiği tarihten sonra verilecek kararlar hakkında uygulanır.

(Adalet Komisyonunun Kabul Ettiği Metin)

MADDE 23. — Tasarının 22 nci maddesi, 23 üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 24. — Tasarının 23 üncü maddesi, 24 üncü madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 25. — Tasarının 24 üncü maddesi, 25 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 26. — Tasarının 25 inci maddesi, 26 ncı madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 27. — Tasarının 26 ncı maddesi, 27 nci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 1. — Tasarının geçici maddesi, geçici 1 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

GEÇİCİ MADDE 2. — Değiştirilmiş olan 2 nci maddenin hükmü bu Kanunun yürürlüğünden evvel açılmış olup devam eden veya hükme bağlanmış olup da kesinleşmemiş bulunan davalarda da uygulanır.”

(Hükümetin Teklif Ettiği Metin)

MADDE 27. — Bu Kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 28. — Bu Kanun hükümlerini Bakanlar Kurulu yürütür.

Prof. Dr. T. Çiller

Başbakan

Devlet Bakanı

N. Cevheri

Devlet Bakanı

M. Gölhan

Devlet Bakanı

B. S. Daçe

Devlet Bakanı

G. Müftüoğlu

Devlet Bakanı

M. Kahraman

Devlet Bakanı

M. Çiloğlu

Devlet Bakanı

A. Şanal

Adalet Bakanı

M. S. Oktay

İçişleri Bakanı

M. Gazioğlu

Maliye ve Gümrük Bakanı

İ. Atilla

Bayındırlık ve İskân Bakanı

O. Kumbaracıbaşı

Ulaştırma Bakanı Y.

B. S. Daçe

Çalışma ve Sos. Güvenlik Bakanı

M. Moğultay

Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı

V. Atasoy

Turizm Bakanı

A. Ateş

Devlet Bakanı

Y. Aktuna

Devlet Bakanı

İ. Töz

Devlet Bakanı

T. Akyol

Devlet Bakanı

N. Kurt

Devlet Bakanı

C. Erhan

Devlet Bakanı

E. Şahin

Devlet Bakanı

Ş. Erdem

Millî Savunma Bakanı

N. Ayaz

Dışişleri Bakanı

H. Çetin

Millî Eğitim Bakanı

N. Menteşe

Sağlık Bakanı

R. Serdaroğlu

Tarım ve Köy İşleri Bakanı

R. Şahin

Sanayi ve Ticaret Bakanı

M. T. Köse

Kültür Bakanı

D. F. Sağlar

Orman Bakanı

H. Ekinci

Çevre Bakanı

R. Akçalı

(Adalet Komisyonunun kabul ettiği metin)

MADDE 28. — Tasarının 27 nci maddesi, 28 inci madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

MADDE 29. — Tasarının 28 inci maddesi, 29 uncu madde olarak Komisyonumuzca aynen kabul edilmiştir.

